

PBEUS

A rtá. Un trimestre. . 1'50
A Fora. Any . 7'00
Al Extranjer. Id. . 10'00

Número solt
10 cts.

Redacció i Administració
Quatre Cantons, 3
ARTA (Mallorca)

LEVANT

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

Ressenya del homenatge al mestre D. Segón Díaz Cordero (E. P. D.)

El passat diumenge dia 13 tengué lloc el solemne aniversari de la mort del qui fou mestre nacional d'Artá, costejat pels seus antics alumnes. Tots els actes foren celebrats amb sencillesa si, però amb la galania que'scau als cors juvenils que'l patrocinaven i constituïren un festival que recordaran sempre amb simpatia tots els qui'l presenciaren. Perquè se puga guardar com a dada en l'història de la nostra vila en la pàgina dedicada a l'instrucció volem publicar-ne una extensa ressenya per l'importància que a tal acte concedim.

El dissapte les tres campanes tocaren de mort a les dues, a les quatre i al hora baixa, com en els morts de primera, i en la vetllada se feu una crida convidant al poble a l'ofici de l'endemà i al acte necrològic del capvespre en el Teatre Principal.

Ofici

El diumenge dia 13 a les vuit i mitja comensà a la Parroquia l'Ofici en sufragi de l'ànima de D. Segón diguent-se de blanc, ja que en diumenge la rubrica no permet dir-se de negre. El celebrant fou l'exalumne Rt. D. Andreu Casellas Pvre, ajudat dels Rt. D. Francesc i D. Josep Fuster Pvres.

Acabat l'Ofici, el Clero parroquial anà davant el túmul aont cantà un *Miserere* i un Respons.

Hi assistí molta de gent especialment homes.

El túmul que s'havia aixecat en mig de la Iglesia era extraordinari, molt elegant en mig de la seua sencillesa. El formaven tres cossos cuberts de negre amb una creu blanca; en els quatre costats del cos de baix hi havia quatre hermoses coronas. En el d'en mig hi penjaven unes orles de gassa blanca, posades amb art, i del de mes amunt hi penjaven les banderes espanyola i mallorquina, una a cada costat. Voltaven el túmul dotze banquetes amb lantes altres atxes formant tot un hermós conjunt, que tothom alabà. El feren les Monjes de la caritat.

Manifestació

Acabat de cantar el Respons l'Ajuntament i la Comissió organitzadora qu'havia presidit el dol s'encaminaren cap a ca la Sra. Viuda del mestre. Derrera ells seguí una multitud de homes i juvenils, qu'hauria estat més encara si el final de l'ofici

per una confusió no haguessen sortit molts d'assistents.

Arribats a ca la Sra. Viuda En Marti Gili li digué:

Com a membre de la Comissió organitzadora de l'homenatge pòstum que dediquen els antics alumnes avui an el seu plorat espós D. Segón Díaz Cordero he rebut l'honor gran d'esser el designat per la Comissió per expressar-li el sentiment unànim que a tots mos ha reunits.

Encare, idò, que la designació haja

recaiguda en el més humil de sos deixebles, la rebíga com a expressió de tots. Son molts els qui s'han sumats a noltros. A terres llunyanes, per varies nacions. d'Europa i fins per les Amèriques hi ha cors qui bateguen al unisson amb els nostros, i recorden sempre al mestre qu'il·luminà el seu enteniment amb el raig potent de la seva ensenyansa, però més que mai avui amb esperit se troben amb noltros i tenen present el nostros estimat mestre.

En nom idò de tots els seus antics

D. Segundo Díaz Cordero

alumnes, així ausents com presents i en nom de tot el poble d'Artá que s'adhereix an aquest homenatge rebíga V. el més expressiu sentiment de condol i serveiqui aquesta manifestació, de balzem damunt el seu cor a n'aquí desitjant que Deu li doni molts d'anys de vida per pregar per la seva ànima.

He dit.

Acabat aquest parlament anà desfilit la concurrència i al final els nins de les escoles nacionals,

Tarda Necrològica.

A les quatre i mitja del capvespre en el Teatre Principal hi tengué lloc la sessió necrològica anunciada, per fer l'entrega dels quadros amb la figura del mestre a les escoles nacionals.

L'escenari apareixia molt ben adornat. Demunt el fons negre hi penjaven els dos quadros amb dues grans ampliacions fotogràfiques fetes pel fotògraf Amer de Palma ornades amb riques vases,

just baix hi penjava una corona grossa i baix d'aquesta n'hi penjaven quatre més petites, a baix de tot hi havia una corentena de canastres plenes de flors que'ls nins de les escoles nacionals havien duites; com obsequi per posar als seus peus.

Presidien les tres autoritats Rt. Sr. D. Juan Rubí Rector, D. Juan Casellas Batle, D. Antoni Solivellas jutja, l'Ajuntament i la comissió organitzadora.

El Teatre estava plé vengent-se moltíssims dels antics alumnes de D. Segón.

Obert l'acte comensà a parlar l'exalumne Rt. Sr. D. Andreu Casellas Pvre el qual feu un brillant discurs. Del qual publicam un pàlil extracte «Vertaderament emocionat— digué — m'aixec per donar comensament al acte importantíssim que anam a celebrar. Aquest acte té per objecte honrar la memoria, derramar les precioses flors de la gratitud demunt les cenres venerandes d'aquell qui durant 21 any va ésser mestre nacional d'aquesta vila D. Segón Díaz Cordero.

Pels demés membres qui componen la Comissió Organitzadora d'aquest Homenatge pòstum vaig ésser jo designat per posar de relleu l'acte que estam celebrant, i la figura del mal-haurat mestre, al mateix temps que per fer entrega del seu retrato als digníssims mestres nacionals d'aquesta vila perquè les col·loquin dins les seues respectives escoles.

En quant al primer me sent incapàs de fer-ho així com desitjaria, per aixó vaig a donar al segón, fidel compliment:

Digníssims mestres nacionals de aquesta vila:

En nom dels antics alumnes del qui també fou mestre d'aquí i qu'ara se troba ja a l'altra vida ont es etern el repós i perpètua la llum qu'hi brilla, D. Segón Díaz Cordero, vos fas ofrena del retrato d'aquest mal-haurat mestre perquè'l col·loqueu dins les vostres escoles, a fi de que son recort se perpetui entre'ls presents i futurs escolars. El seu cos es mort però el seu esperit román i romandrà ben viu dins cada un dels seus alumnes.

Ell serà el qui los informarà a tots i la seva ombra angusta presidirà tots els actes escolars i nigu podrà dirigir cap a ell la seva mirada sense que aguaiti als seus ulls una llàgrima, la llàgrima involuntària qu'és el segell de la verdadera glòria i del verdader amor.

Senyores i Senyors; aquest acte qu'estam celebrant no pot menys de constituir un aconeixement que deixarà imborrable recort, perquè se celebra baix la presidència honoraria de les autoritats d'aquesta vila que amb tant d'interès i patriotisme son sempre, els primers quant se tracta del ben estar del nostre ben volgut poble de Artá.

Actes com aquest fan obrir el cor a l'esperansa. Al contemplar aquestes esplèndides manifestacions de vida popular l'optimisme s'apodera del nostre esperit i un no pot menys de pensar: Artá no pot morir. La vila encastellada la vila de les caceries del Rei En Sanxo i del Rei En Pere IV, la vila el nom de la qual es pronunciat amb glòria més enllà dels mars degut a les seues entranyes maravelloses, la vila, en fi que té per patrona la Verge de St. Salvador, forsosament ha de despertar del seu somni i ha de voler conquistar el lloc que li correspon entre els pobles civilitzats.

Oh mestre! En nom dels vostres antics alumnes, dels presents i dels qui viven mes enllà del terme d'Artá en nom de tots els fills de la nostra vila i en el de la Comisió Organitzadora de aquest Homenatge pòstum, jo vos salut, ànima generosa. Els vostres sacrificis conserven tots els seus drets demunt el nostre agraiment; no borra-
rà s'olvi la memoria dels vostros mèrits, sinó qu'el vostre nom pronunciat amb glòria dins el nostre terme serà trames a les generacions futures mentres que l'agraïment sia contat com una virtut entre tots els fills del poble de Artá.

I Vos Deu etern, just remunerador, donau el descans etern, si encare no l' té al qui avui excita el nostre dolor i les nostres llàgrimes.

He dit.

42

Acabat el seu parlament que fou rebut amb grans aplaudiments per la multitud s'aixecà a parlar el mestre nacional D. Andreu Ferrer Director d'aquest setmanari que digné:

Faltaria a un dels més sagrats devers que pesen demunt el cor humà, la gratitud, si en aquest acte, per mi altament emocionant, en que s'exalta a un company de professió que fou al mateix temps mestre meu, no ajuntás la meua veu a la dels demés antics condeixebles per honrar la memoria del company, fidel cumplidor del seu deure, del mestre incansable que a raig ple, durant un any abeurà el meu enteniment i agullonà la meua voluntat.

Com a un dels mestres nacionals d'aquesta vila que ha pogut apreciar l'estimació de que sempre fou objecte D. Segón de part de tot el poble i al mateix temps com a antic alumne seu, i per cert el primer que la seua ploma inscrigué en els registres escolars, permeteu-me que vos fassi algunes consideracions per justificar la celebració d'aquest homenatge i vos doni els quatre punts principals de la seva vida.

Qualsevol altre podria fer-ho molt millor que jo, però no he volgut que faltás la meua veu en aquest himne qu'avui li canten a chor sos antics deixebles, he volgut cercar dins el rústic verger de mon pobre cor unes floretes per engarsar a l'esplèndida corona qu'avui entre tots teixim a sa memoria.

***

D. Segón Díaz Cordero vegé la primera llum a Salamanca el dia 11 de Novembre de l'any 1855.

Fill de familia pobre, no conegué les moltes del benestar, i la necessitat de pensar prest amb els medis de guanyar-se la vida, li esperonà la activitat fins an el punt de que tot guanyant-se el sustent quotidià, cursà la carrera de mestre d'escola fins a obtenir el titol normal. Jove de moltes disposicions i gran voluntat, obtinguts els titols no deixà d'estudiar i a l'edat de 28 anys aprofità l'ocasió de trobar-se a Lleida per pendre part en les oposicions que el Rectorat acabava de convocar, en les quals conseguí el n.º 1 essent nomenat mestre en propietat de la vila de St. Martí de Maldà, en la mateixa provincia, aont visqué quinze anys molt estimat de tot el poble el qual li concedí importants augmentos voluntaris sobre el petit sou qu'allavors tenien les escoles d'entrada.

En aquell temps, als mestres que volien ascendir en sa carrera la llei los obligava a canviar de població; i per aquest motiu, renunciant als augmentos que tenia vengué a la nostra vila en concurs d'ascens prenguent possessori de la 2.ª escola de nins dins el claustre del Convent, el dia 15 de Maig de 1897.

La major part dels presents recordareu de segur les circumstancies en que arribà a la nostra vila D. Segón. L'escola pública havia caiguda en cert descrèdit davant el poble. A ella hi anaven únicament els qui no podien disposar d'una pesseta mensual per pagar un mestre particular, i s'hi enviaven els nins petits, just quant havien de causar nosa a les mares, i això, sense gaire esperansa de que aprenguessen res. Desde la jubilació del mestre Rt. D. Gabriel Garcías Pore, (a. c. s.) l'escola 1.ª anava de mal en pitjor, passant llargues interinitats que malmetien i augmentaven el descrèdit de l'ensenyansa del govern.

En aquelles circumstancies, augmentades amb la fama d'alguns mestres privats, com D. Francesc Lliteras (a) Nonga i altres que contaven en sa matrícula a la plana major del poble, arribà el mestre D. Segón Díaz, que dins pocs mesos s'hagué captades les simpaties del poble, i per la seua activitat que se feu proverbial, logrà en poc temps augmentar tan extraordinariament sa matrícula qu'avui encare al repasar sos registres, un s'admira de com podia ni atendre al orde tant sols.

De la seua vida aquí, n'he de dir poques paraules, ja que a la memoria de tots está. Tots saben que consagrà tota la seua activitat, tots els seus amors i totes les seues il·lusions a la tasca escolar. Així se captà l'apreci general i ell pagant al poble amb la mateixa moneda, a pesar del elevat titol que posseïa i a pesar de que, pels anys de servicis que contava, podia haver ascendit en varies ocasions a més altes categories, no consentí mai en deixar la nostra vila i va renunciar a tots aquests drets per viure entre nosaltres. No és ver que just aquesta demostració d'afecte a la nostra vila i d'amor als nostros nins, seria més que suficient per justificar l'homenatge que li dedicam?

Durant vintun anys exercí aquí son magisteri, no bastant per refredar la seua activitat, ni's contra-temps, ni l'indiferencia amb que a temporades fos mirada la seua labor escolar. Persistí en son pesat treball, any darrera any, fins a con-
griar una malaltia que tots preveiem la fi fatal qu'havia de tenir, i encare que tenia dret a la jubilació per s'edat, i a pesar de la malaltia que minava s'existencia seguí sa vida laboriosa entre la multitud d'infants que a s'escola acudia, com a recreant-se de viure entre ells. Aquella malaltia li causà la mort, occurrint aqueixa el dia 24 de maig de 1918. Tengué una mort digne del mestre. Després de rebre els Sants Sagraments i ja pròxim a arribar al darrer instant, se despedí del mon amb aquesta gràfica i consoladora expressió que tots voldriem poder pronunciar en la darrera hora: Veig que vaig a morir, però mor tranquil perquè crec haver cumplit sempre amb mon dever.

Els pobles tenen instants d'ener-
vament en que encare que sentin son incapassos en un moment donat d'expressar el sentiment de que estan posseïts, moltes voltes per falta d'un capdevanter que prengui l'iniciativa. Tal socceí en la mort de D. Segón. Acompanyaren ses despulles inanimades els nins de les escoles i alguns amics del mestre, però ni les autoritats ni el poble, sapigueren en aquella ocasió organitzar la manifestació de condol que tenia ben merecenda. Per això, el qui té l'honor de dirigir-vos la paraula s'en condolgué desde la premsa diguent que'l poble quedava en deute amb el mestre i aquest deute es el que a iniciativa del tan bon amic com excel·lent patriota D. Juan Sancho Miquel avui li pagam llargament. Els qui forem sos deixebles i deixarem ja fa anys l'escola per anar a guanyar nos la vida amb el nostre treball, quant hem comensat a tocar els resultats de l'ensenyansa rebuda, quant hem comensat a tastar els fruits de les llevors que en la nostra intel·ligencia de petits nos hi sembraren hem girada la vista cap enrera a cercar-hi el sembrador per beneir el seu nom i nos hem trobats amb la figura del nostre mestre que com de més enfora se mos fa més gran, i ha brollat espontani el més viu agraiment que mos mou a retenir-li aquest homenatge.

Tal volta hi hagi qui'i cregui exagerat, per no sebre trobar en la vida humil del mestre D. Segón Díaz Cordero, aquelles heroicitats, aquells actes sublims que en la vida de certs homes ressalten de tal manera, que a voltes un tot sol d'aquests basta per conquerir-los el llorer de la gloria. Mes, cal convenir que moltes vegades aquestes accions heroiques, engendrades en moments crítics, son producte de la fatalitat o del arriscament, i no de la propia virtut. I quants n'hi ha qu'han estat objecte d'idolatria de part del poble, per haver-los sorpres la mort en un acte heroic, si, però que de seguir visquent, sa conducta posterior tal volta hauria eclipsada tota la gloria conquerida en aquell moment!

Al meu pobre judici, més, molt més meritories qu'aquestes accions úniques de la vida, son la continuïtat en el cumpliment del dever, la bonhomia acrisollada i mai eclipsa-

da; una llarga vida de treball i de sacrifici duita a cap resignadament en mig de privacions, l'isolament i l'indiferencia dels qui podrien sebre estimar tals mèrits.

Per mi, el major elogi que se pot fer d'un home es poder descobrir-se davant sos restes inanimats per dir-li: «Tu ets mort, però el teu recort queda gravat en la consciencia de tots els qui te voltaven perquè amb perseverancia has obrat el bé. I aquest es el més gran elogi que podem fer del mestre D. Segón Díaz Cordero el qual durant vint i un anys, dia per dia, hora per hora anà treballant, incansable, en el taller de l'escola de la nostra vila, per infiltrar coneixements en l'intel·ligencia de tants de deixebles com acudien a la seva aula, per educar-los el cor, per despertar les facultats de la seua ànima, per sembrar i cuidar el planter que se li confiava. Després de tants d'anys aquí teniu la florida d'aquell planter: la multitud d'antics deixebles seus obliden l'aspror que poguessen haver trobat en son mestre, recorden únicament els trànguls que per ells passava, les hores d'excés que'ls dedicava, els esforços que per ells feia, les atencions que les prodigava, la calor que posava en tots sos actes, la voluntat decidida amb que'ls ensenyava, les energies que consumia en les tasques escolars, i amb tots aquests recorts formen un bell ramell que tiren avni a davant la seua imatge. Aquest ramell te un nom: Agraiment. I el qui ha sabut captar-se l'agraïment de tots els qu'ha tractat quotidianament, el qui ha sabut treballar durant vint i un anys a gust d'un poble tan mal contentadís com el nostre, i pot arribar al fi de sa vida sense tenir inimics, és més, el qui pot conseguir que'l seu recort sia evocat amb espontania explossió popular molts d'anys després de la mort, és indubtablement digne d'una gran manifestació de simpatia i del més pompos homenatge.

Per això és que al veure de quina manera heu respost els qui devieu, me congratut d'haver donat peu a mon amic i antic condeixeble D. Juan Sancho perquè proposás la celebració d'aquest solemne aniversari i no puc menys qu'expressar-vos la meua satisfacció davant la brillantor amb que heu revestit tots els actes.

Enhorabona dignes deixebles de tal mestre. Sé cert que desde'l cel aont la nostra fe mos diu que hi gosa del premi otorgat als bons, sonriu avui al veure els fruits del planter qu'en vida cultivà, com té un sonriure d'agraïment per tots els qui heu pres part en aquest homenatge així pels petits alumnes de les escoles actuals, com pels estimats deixebles d'aquell temps; tant pels pares que han empés a sos fills a contribuir-hi, com per les autoritats que també han volgut sumar-s'hi. I amb aquest sonriure d'agraïment no's ver que tots mos ne sentim pagats?

Però la nostra satisfacció se fa més gran encare al pensar que amb aquest acte hermós, no tant sols contribuim a la seua gloria, sino que al mateix temps degotam bàl-zem en el cor de la seua Senyora Viuda que sent en aquests moments el consol de veure agraits els esforços del seu plorat espós.

Que Deu nos doni a tots la ditxa de veure-rer-lo en la gloria.

Vaig a acabar, però abans permeteu-me que ja que teng l'honor de parlar-vos com a mestre nacional, en nom propi i en el del meu actual company de professió Sr. Melis vos don les més corals gracies pel recort de D. Segón que nos deixau com exemple, als mestres i als nins, als quals fas ofrena de la seua imatge, la que romandrà sempre exposada en les parets de les nostres escoles perquè en tot temps servezca d'estímul per treballar amb més intensitat i més decisió en el taller escolar que és aont se forjarán les intel·ligències i el cor de les futures generacions artanengues.

He dit.

Tot seguit se aixecà el nin Juan Fortesa Picó alumne de la secció major de les escoles nacionals el qual contestà amb aquests termes; essent molt aplaudit.

Digníssima Presidencia:

Senyores Senyors,

Permeteu-me que'n nom de tots els alumnes que asisteixen actualment a les escoles nacionals m'adheresqui an aqueix acte tan hermós que estau celebrant en recort del vostre plorat mestre D. Segón Díaz Cordero per donarvos les més corals gracies, així per la simpàtica lliçó que amb ell mos donau com per la figura que mos trameteu per eterna recordansa.

Aquest acte d'agraïment en vers del vostre mestre nos ensenya que sempre devem estimar els nostros mestres, no sols durant el temps que rebem d'ells el pa de l'educació sinó durant tot el temps de la nostra vida no bastant ni fins i tot la mort per borrar del nostre cor la seva imatge que mos hi quedà gravada durant l'infantesa i ha de perdurar eternament.

Enhorabona, idó. De part dels meus condeixebles vos felicito, per aquest acte tan hermós que celebrau i vos don gracies pel quadre que mos entregau.

D'aquí en d'avant la figura del mestre D. Segón Díaz Cordero que vetllava per instruir-vos a voltros, desde les parets de les nostres escoles presidirà el nostre estudi diari i per a sempre vetllarà el nostre treball; i a totes hores mos semblarà tenir dos mestres: el qui directament mos dona ensenyansa i educació i aquell mestre vostre que en esperit nos presidirà i desde el cel mos estimularà a ésser més actius, més fènex, més estudiosos i més bons atlots.

He dit

En nom de tots els antics alumnes residents en la localitat s'adherí al acte en Juan Alzamora amb aquest discurs:

Tem a ser la nota malsonant d'aquesta solemne festa. Els meus escassos coneixements no basten per poré parlar en públic, però, fiat en la vostra benevolencia, i empés per s'afecte i gratitut al plorat mestre D. Segón Díaz, que avui homenetjam, fa que me senti animat i m'hi atrevesqui.

Abans de tot vui dedicar un recort a tots els condeixebles, que viuen en llunyanes terres, i que avui espiritualment asisteixen an aquests actes, i als qui en virtut de la llei divina, han pagat el seu tribut a la mort, que estam segurs que mos hauriem honrats amb la seva assistència.

Tots sabeu lo que fé aquell mestre pels seus deixebles; porem di, que fe de la seva carrera un sacerdoti, que tot el seu desitj, era per els atlots que tenia a s'escola.

I hem cregut que la millor manera de demostrá la nostra gratitut, era fent-li un públic homenatge i colocar el seu retrato dins les escoles, perquè els nins el puguin conèixer i recordar sempre, i perpetuar el seu nom amb un premi que se tituli, premi «Segundo Díaz».

L'acte que avui celebrem enclou dos aspectes grans; un és l'afecte, agraïment d'uns deixebles en favor d'aquell qui tant se desvetlà per ells, i s'altre, s'estimol per els qui seguirán en l'espinós càrreg de mestre d'escola.

Perque la missió del Mestre, és molt gran. Com un artista, reb d'els pares els nins, com diriem els materials en brut, i a força de constanci i treball, los ho torna pulits i adobats. Ell, com a conrador cuidadós, taia els betzés de l'ignorancia per sembrar-hi plantes, com l'instrucció, que més tart han de donar fruits esponerosos, amb una paraula, los prepara, perquè puguin ésser útils a la societat i poré sufrir les empentes de la vida; son, sens dupte els nostros segons pares perquè si dels nostros pares rebem els aliments del cos, d'ells rebem l'aliment del esperit.

Aixó si, que quant van a l'escola, ningú se dona compte de lo que s'esforçen per ells, sense comprende que els mestres son els vertadés amics; i totes aqueixes qualidats, D. Segón les posseïa amb aurient perquè així heu demostrá en sa llarga estada en aquesta vila.

Per tant avui, tots els antics deixebles d'aquest homo benemèrit foraster de naixement, però artaneng de cor, a sa petita indicació que va fer en Juan Sancho, desde l'América, aont ha pogut aprofitar-se de les ensenyanses que d'ell va rebre, mos aplegarem tots els qui reberem d'ell l'instrucció que tenim, per fer-li aquest públic homenatge i perquè el nom del benvolgut mestre fos perpetuat.

¿Qui no recorda avui amb amor, aquelles clases de repás, encare que llevors mos sabés tant de greu haver de quedar fins a mig dia, i a la una ja mos renyava si no hi tornavem ésser? I tot aixó amb desinterés sense haver cobrada mai una petita remuneració, en aquells temps en que els mestres, per desgracia d'Espanya, eren el símbol de la fam; tot aixó ell heu feia perquè mos estimava, no més pensava en l'escola, en sos atlots, i fins i tot la somiava.

Llevors no compreníem lo molt que feia per noltros i lo que s'interessava pel nostre bé.

I tots aquests treballs que feu, sacrificant-se per els atlots i pel dever, i les dolentes condicions del local del Convent, li ocasioná una malaltia, qui va anar minantli l'existència, sense perdre mai l'entusiasme per l'escola, que el dugué a la mort. La Divina Providència, fé que morís en el mes florit de Maig com florida i hermosa havia estada la seva carrera, i morí pobre. En el seu enterro hi faltá lo que diríem lo oficial; per tant, desde aquell moment, noltros, els qui havíem viscut tant de temps amb ell varem contraure el deute de fer un acte reparador qu'és el qu'avui celebrem.

Bon mestre, reposau tranquil, els

vostres deixebles no vos olvidarán mai, sabrán cumplir amb la seva tasca. Tots guardam a dins el nostre cor un recó destinat a vos, avui mos hem aplegats tots els més grans els qui ja som homos i els qui vos deixareu encare en l'escola, i tots plegats vos homenetjam, perquè consideram que massa gonyat heu tenfeu.

Els vostros companys de professió i els seus deixebles, també han volgut prendre-hi part. Vos an a qui Deu, es ben segü que ja vos ha premiat desde'l cel, mos contemplau amb uis plorosos de satisfacció; al mateix temps que veis la nostra, perquè creim haver cumplít també amb el nostre dever.

He dit.

El parlament d'en J. Alzamora fou rebut amb molts d'aplaudiments i comentat molt favorablement per esser jove dedicat al treball manual de l'art de picapedrer.

S'havia anunciat la venguda del ex-alumne D. Daniel Cano a adherir-se en nom dels antics alumnes que viuen a fora i una contusió ocasionada pel canvi de fetxa que estava anunciada en els primitius programes impedí que poguessem sentir la seua autorisada paraula que ha adquirida ja certa fama en l'art oratoria.

Seguidament s'alçà el Rt. D. Juan Rubí, Rector d'Artá per adherir-se en nom de les autoritats locals.]

Digué que se sentia conmogut davant aqueix acte tan hermós que s'estaven celebrant i que de tot aquell homenatge que se tributava al difunt mestre D. Segón Díaz, les corones testimoni del apreç dels seus antics alumnes i de les flors que havien aportades els nins de les escoles en feia un present a la Sra. Viuda del Mestre perquè ningú millor qu'ella podia fer-ne ofrena d'aquell homenatge al seu plorat espós.

Digué que aplaudia amb tot el cor un acte com aquell que deia moltíssim a favor del mestre que'l s'ha merescut com també honra al poble que sap tributar-lo. Recomená que seguissen essent agrats als mestres, que treballen per l'educació i l'ensenyansa dels nins, i per posar el nom del nostre poble a gran altura.

Aprofitá l'ocasió per recomanar, com a Rector de la vila, que al costat de l'instrucció, hi posin també la religió, que si ho és el sebre llegir i escriure, aquests coneixements, si de no anar acompanyats d'una sòlida educació religiosa poden servir més per destruir que per edificar. S'extengué sobre la necessitat d'ajuntar la religió amb la ciència i recomanó que sempre invoquin els bons artanengs a la Verge de Sant Salvador, la nostra Patrona, com ho fan els vertaders patriotes i acabá diguent que els vertaders patriotes no son just els qui neixen a una població, sinó més be els qui per ella treballen i se sacrifiquen i com D. Segón Díaz encare que nasqués a Salamanca, después de les proves d'amor a la nostra vila donades amb un treball constant de más de vint anys l'hem de considerar com a Fil d'Artá.

El seu discurs fou molt aplaudit i después d'ell resá en alta veu un Parnostro i un Requiem en sufragi de l'ànima de D. Segón, al que tothom respongué de dretes.

D. Andreu Ferrer doná después lectura a les adhesions rebudes, entre elles de D. Juan Sancho Miquel de México, que projectá l'homenatge i de

l'Inspector en cap de 1.ª ensenyansa de Balears D. Manuel Rueda.

Acabat l'acte, del qual tothom en sortí gratament impressionat, la Comissió organitzadora dugué an el Cementeri les corones. Duya la grossa l'antic alumne Juan Alzamora i els dos germans Martí Gili i Juan Gili aguantaven el floc que deia:

Recort dels antics alumnes al sen Mestre D. Segón Díaz Cordero 1923

Derrera ells hi anaven quatre nins portadors d'altres tantes corones i més derrera en dues files, els nins de les escoles amb canastres plenes de flors. Seguien después els demés membres de la Comissió, els mestres nacionals i altres antics alumnes i persones que se adheriren al acte.

Arribats al Cementeri davant la sepultura del mestre en Juan Gili digué:

Senyores Senyors:

Va tocant al seu fi la serie d'actes del Homenatge al malhaurat mestre nacional, D. Segón Díaz Cordero, costejats pels qui foren els seus antics alumnes, i honrats amb la presencia de les digníssimes autoritats d'aquest poble.

Després que la Sanc de propiciació ha hagut fumetjat damunt l'Altar Sant, después que en manifestació popular ha anat a expresar el condol a la Sra Viuda; i después finalment, de la entrega del retrato del malhaurat mestre, feta pels seus antics alumnes als presents i futurs escolars, no és veritat que faltava el venir aquí a depositar una corona de flors damunt sa tomba, que serán les flors aspergides damunt la tomba del treball? deramar algunes llàgrimes damunt la seva illosa, que serán les llàgrimes d'un fill damunt la fossa del seu pare.

Vet aquí, doncs, l'objecte de la nostra venguda an aquesta terra santificada, ahont hem de venir, un dia, a dormir el llarg somni de la mort, tots els cristians qui duim en si el germen de l'immortalitat; i en aquest objecte anam a donar de seguida compliment.

(Se coloca la corona damunt sa tomba.)

Senyores i senyors: Después de tot aixó, ¿Que és lo que mos resta? Aixecar els nostres cors cap amunt i esclamar de lo més profund d'aquest cor: ¡Deu etern just remunerador i jutje de vius i de morts! Vos sou el qui coronau i no saltres pladosament creim que tendreu ja entre els vostros escullits el qui visqué solament per la vostra gloria. Sabem, no obstant, pels vostros infalibles oracles que els vostros judicis son infinitament superiors als dels homos, que sols Vos que tenu en la vostra ma el pes del Santuari, sebeu judicar sense error i decidir amb justicia el mèrit de les vostres obres. Per tant Senyor, si davant els vostros puríssims uis, a la presencia dels quals no están nets ni fins i tot els mateixos cels, ha apareguda l'ànima del vostre sirvent difunt alguna taca, efecte de la natural debilitat, propia de tot ser humà, per entrar a la gloria, rebeu les oracions que vos hem dirigides en aquest dia a fi de que prest logrés aquesta incomparable ditxa. Pujin fins al vostre trono els vots i súplices de tots els antics alumnes, perquè arribi ja el moment felíç en que el nostre amabilíssim Mestre, lliure de tot quant pugá retardar la seua felicitat, voli cap al cel, ont anegat en el torrent de

es vostres eternes delícies *Requiescat in pace. Amen.*

Immediatament se col·locaren les corones demunt sa fossa, se resà un Pare Nostre i un Requiem i tots els nins aspergiren demunt ella les flors que portaven i se donà per terminat l'Homenatge. Fou un acte molt commovedor.

Que tots aquests actes hagin servit en sufragi de l'ànima de D. Segón, de consol a la Sra. Viuda i lliçó d'educació cívica al poble d'Artá.

Rébega la Comissió organitzadora la nostra més efusiva felicitació.

NOTES FINALS

La Comissió agraeix de bon cor la cooperació prestada per tots els qui han pres part d'una o altra manera amb l'homenatge, i amb particularitat a l'Ajuntament i Autoritats, que han secundat la Comissió i han contribuït al èxit.

També agraeix ferm la bona voluntat en que els Empressaris del Teatre Principal l'han cedit gratuïtament per l'acte del capvespre.

Les llistes dels qui volen contribuir a la Creació del Premi «Mestre Segundo» romanen obertes. Si Déu ho vol en el pròxim n.º publicarem els noms demés que ja hi tenim, com també l'inversió de lo recaudat.

D. Antoni Esteva Amorós en nom de la família del homenatjat nos suplica expressem el seu agraïment a tots quants han contribuït d'una o altra manera a l'èxit del homenatge, especialment a la Comissió.

Cumplem gustosos l'encàrrec.

En el pròxim n.º seguirem la llista de subscripció per l'Homenatge, les adhésions rebudes i els gastos haguts.

EXCURSIÓ A LLUCH.

Encare que, amb itinerari i fetxa distinta de com estava anunciada, la passada setmana la secció de nins majors de l'escola que dirigeix D. Andreu Ferrer feren el viatge a Lluch, que resultà molt profitós pels alumnes ja que se tracta de nins la major part dels quals a penes han sortit mai del nostre terme.

Anem a ressenyar amb quatre gambades com se feu aquest viatge, en el qual prengueren part 21 nins amb el seu mestre i el sacerdot Rt. D. Andreu Caselles.

La partida fou el dia 17 del corrent maig, dia de gala per complanys del Rei. Amb dues diligències d'en Tomeu Mengol sortirem d'Artá a les tres i mitja del matí cap a Sta. Margalida. Pel camí se donà lliçó de coses, sobre Geografia física; montanyes, cordilleres, colls, caps, bahies etc. amb els exemples davant.

Arribam a Sta. Margalida a les 6 i mitja. El Rt. Sr. Caselles diu missa que tots oim i després el complacent sacerdot Sr. Grimalt Pvre nos mostrà detingudament lo més

notable d'aquella Parroquia: Terns molt antics, palis, Sant Crist de marfil, retaules, custodia i Vera Creu, tot notabilíssim pel seu valor arqueològic. Agraïm al Sr. Grimalt tantes atencions, com també al Sr. Rector que mos obsequià ferm. Immediatament son obsequiats tots els nins i directores amb un bon berenar a ca son pare del nostre Rector Rt. Sr. Rubí que agraïm coralment en nom de tots. Trescam la vila, visitam al mestre, que per cert no hi fou, i partim cap a Llubi a les nou arribant-hi a les deu.

Trescam el poble. A ca'l farmaceutic nos fan ofertes de berenar, que no podem acceptar, però si d'uns dolços a cada nin. Visitam l'escola del Sr. Vidal, que donà an els excursionistes una partida de lliçons de coses ben profitoses i les obsequià amb un refresc. Despedits visitam l'església, recorrem el poble i altre volta nos posam dins els carruatges i cap a Inca falta gent aont arribam a mig dia en punt.

Els Rts. PP. Franciscans nos hostetjaren a cassea omplintnos d'atencions qu'agraïm de bon cor.

Essent dijous recorreguerem el Mercat que era molt concorregut. Hi havia molt de bestiar, verdures, fruites, i molts d'objectes, vegerem la Cortera i Déu volgué que topassem al militar artanenc Sr. Nicolau Pons, el qual amb tota amabilitat se posà a la nostra disposició per mostrar als nins el corté. Per cert, que amb ell recorreguerem tot aquell gran edifici sala per sala sense deixar recó, i aprofitava cada objecte per donarlos una lliçó de coses. Feu funcionar, sempre explicant, una ametralladora, un fusell, una pistola, arreglà un lit, recorreguerem menjadors, cuina, maguetzem etc. i al final arribats a la cantina volgué obsequiar-nos a tots amb un refresc. Se portà com a bon artanenc, bon militar i com a persona amiga de la cultura i dels nins. Tots aquests quedaren contentíssims d'ell i desde aquestes columnes en nom seu li expressam el nostre agraïment. També nos acompanyava el cabo Palou.

Després visitarem el Convent i la Parroquia seguint cap a Lluch, trescant abans Selva i Caimari. El camí de Lluch les entusiasmà ferm especialment la superba miranda desde'l Salt de la bella dona. A Lluch en primer lloc anarem a saludar a la Verge, a arretglar els quartos i assistirem després al Mes de Maria que nos commogué a tots. Els blavets cridaren molt l'atenció dels nins. Després de sopar, anarem a posar els ossos de pla, que be ho necessitavem.

Al endemà a les cinc botarem del lit i tot seguit anarem a oir missa i combregar; després d'aquest acte cercarem refrigeri a la fonda que nos serví café amb llet i ensaimada. Mentres En Canet, el cotxer, nos preparava un arròs, anarem a la Font cuberta fins que se posà a ploure i nos obligà a correr cap a cercar cobro. Aprofitarem les petites mancades que feia per visitar els Misteris. Dinarem, anarem a despedir-nos de la Verge cantant L'Himne de les peregrinacions *Dins el cor de la montanya*, i una Salve.

A les 10 partiem amb brusca espessa. Amb el fanc de la carretera, un cavall nos caigué devers les voltes. Gracies a Déu no tengué res de nou més que unes quantes pelades,

a pesar que podria haver estat molt, perque fou arrossegat unes quinze passes.

A Caimari, el Mestre Sr. Morro nos mostrà l'escola i el seu petit museu aont té troballés arqueològiques interessants. A Sa Pobla hi arribarem a la una i mitja. Visitarem la Parroquia, els dos mestres nacionals, les germanes de la Caridad i la Santa Casa dels Exercicis, en la qual nos feu els honors el seu Director i fundador Rt. Sr. Palou, Regent de la Parroquia. No hi hagué detall que no nos mostràs. Quedarem admirats de lo ben ordenat qu'està tot i del gran profit espiritual que Mallorca en pot obtenir d'una obra tan hermosa. Els nins en conserven un bon recort. Reservarem la derrera visita pel nostre benvolgut amic Rt. Sr. J. Parera Vicari, que nos rebé amb aquella amabilitat i franquesa que'l caracterisa. Donà una lliçó de coses als nins, sobre moltíssimes troballes que té fetes en ses recerques arqueològiques pels talayots de Mallorca, com també les mostrà alguns quadros hermosos qu'adornen ses habitacions. Al final nos obsequià amb un refresc. Agraïm coralment al Rt. Sr. Parera totes ses atencions.

Despedits d'ell, berenarem a Ca l'amo'n Juan Sindic i de d'allà cap a Muro, tot admirant pel camí la riquesa que donen a La Pobla els centenars de centenars de molins que hi ha escampats. Es una cosa maravellosa.

A Muro visitam la Parroquia, les escoles nacionals de nins i nines que dirigeixen respectivament el Sr. Ventayol i la Sra. Vidal, units avui en matrimoni, els quals també nos obsequien galantement amb pastes i licors.

Visitam també el col·legi de germanes Franciscanes, i a les sis partirem de nou cap a Artá aont arribarem felisment a les deu. Entrarem cantant l'himne i les mares i pares acudiren davant Cal Mengol a rebre-nos.

Tot va anar beníssim, gracies a Déu, i tots venguerem amb desig de repetir excursions tan hermoses i profitoses. Fins hi hagué nins qui proposaren anar més envant, a Son Salvador de Felanitx i si Déu ho vol no caurà en terra la proposta.

Un excursionista

DE SON SERVERA

Son moltes les persones que an aquest temps de primavera van a visitar la Verge de Lluch. Cada diumenge hi van serverins. Si se duen a cap certes gestions que tal volta a n'aquesta hora estarán comensades un auto-camió hi durà ben prest 30 o més passatgers.

Essent a n'el temps ja's fa arrabassar qualche redol de faveres. Enguany d'aquesta llegum no n'hi haurà esplet perque es poy i rovey han causat molt de mal an els favars. En canvi les plantes lleguminoses tenres se desarrowen benísim, tenguent la suficient saó per creixer.

Corresponsal

De Ca Nostra

Meteorologia

El temps s'ha estirat de bon de veres; fa dies de molt de sol, però no fa aquell baf de l'altre setmana. Els horabaixes i matinades son frescals.

Agricultura

En els camps s'han comensades ja les messes de recolecció. S'arrebassen faves a la vela i segons se diu enganaràn per alt. La major part han pogut granar be i donaràn més compte que no pareixia.

Estat sanitari

Disfrutam d'una bona temporada. Encare que hi haja qualca malalt no son de malaltia epidèmica. Està malalt de gravetat del ventre, el fill de Mestre Antoni Morey picapedrer. Pregam a Déu que l'assistesca i prest el vejem millorat, si convé.

Morts

Diumenge passat, morí després de llarga malaltia l'amo'n Toni Lliteras (a) Amo de Sa Canova. A la segona festa de Cincogema se li feu l'acompanyada a la que hi assistí moltíssima gent.

L'ou

D. Antoni Esteva Amorós, gerent i propietari actualment de la central elèctrica de la nostra vila, proposa augmentar la forsa elèctrica de la fàbrica amb tendència a poder arribar a donar fruit durant el dia. Per els industrials fa construir un pou just devora la central i a la profunditat de setanta pams ha compensat a trobar aigua que si esforta pot donar-li un gran rendiment. Li desijam èxit en la seua empresa.

Religioses

En les passades festes de Cincogema, tengueren lloc en l'Oratori de St. Salvador les solemnes Coranta Hores que deixà perpetuament la família Morey. Totes les funcions foren molt concorregudes.

En la mitjana festa en el Convent s'hi celebrà la festa de conclusió del Mes de Maria. El matí se feu comunió general dels terciaris i a les deu se digué ofici solemne. A la Parroquia aquesta festa del Mes de Maria s'hi celebrará el pròxim diumenge. També hi haurà Comunió General. Ofici i el decapvespre processó. Predicarà el Rt. D. Andreu Casellas.

Als subscriptors

Suposat l'excés d'original de que disponiem que conventa sortis tot a un número pensavem publicar-ne un d'extraordinari que servis per dues setmanes, com el present. Havia de sortir la setmana passada però quant tenguerem tirada ja la portada la malaltia de dos dels caixistes impossibilità la sortida.

Aquest n.º idó, correspon a les dues setmanes,

Oceanografia

La vida en la mar.

Així com a la terra, a la mar també s'hi fan la vida i s'hi fecundisen les plantes i els animals.

Sols que se diferenciï en sa forma i en sa vida.

Els animals de la mar son lo que se diuen els peixos; i n'hi ha de moltes de castes, essent cada una d'elles objecte d'un gran estudi a fer; i hi ha molt poques persones que se dediquin a tal fe segurament, per lo costoses que son aquestes investigacions.

El Príncep de Mònaco ha estat un dels homes que han dedicat sa vida exclusivament a aquesta ciencia, costejant-se els gastos del seu capital; però es pot dir que ha obert l'interès dels altres homes, i de les nacions en particular.

Així és que cada nació té una Comissió Oceanogràfica, dedicada al aixecament de plans, i a investigacions científiques. Aquestes comissions estan formades per oficials de cada marina i amplien els estudis del finat Príncep de Mònaco que tants pocs anys fa que desgraciadament va morir.

Les herbes que hem mencionat que se fan la vida en la mar vulgarment se diuen algues, segons el fons, se fan de tres colors distints; les de poc fons que tenen vida fins a una profunditat de uns vint metres son de color vert després venen les de color vermey que tenen la vida més avall, entre aquestes i una coranta metres i després venen es darrerem que son les de molt de fons qui son negres i demostren fosca, arribant fins a una certa fondaria. Aquestes tenen vida.

A cada un d'aquests colors he hi pertanyen diferents formes d'algues, limitant-me a no posar el nom per lo molestos i rars que son.

Lo que influeix en donar el color a aquestes algues es la llum i el pes de l'aigo. Perque tots sabem que cada deu metres de sonda és una atmosfera de pressió, i com més endins menys llum s'hi troba fins a arribar a un terme que no s'hi vou i heí ha un pes que no es pot suportar.

An es limit de la regió de les algues heí comensen la vida altres animals.

A la regió de les Calmes situada aprop de l'Ecuador, Océa Atlàntic, s'hi troben uns replecs (bòlics) d'algues que'n forma de blocs tenen una extensió de molts de mils de Km.² cada bòlic té uns quatre metres; lo que forma aquests bòlics son les corrents marines que amb sa gran força rebassen les algues arrastrant-les fins a la regió de les calmes que té circuit.

A demunt d'aquests remolins d'herbes s'hi fan la vida molts de cranquets, llegostins i molts d'altres animals.

Degut a la gran calor que dona el sol a n'aquests paralges les algues tornen vermeyoses encare que fossen d'un altre color, cremant-se.

Molt més curiosa és la vida dels peixos; idó, com veim noltros només coneixem alguns d'aquests que venen a parar a les nostres costes i cau en a dins les xerxes dels pescadors, i les seues carns es convertim en lo nostre millor aliment.

Bé, idó ademé de tots aquests coneguts per noltros n'hi ha de molts de millions més de clases que és imposible recordar-los tots; els uns, grossos i devoradors i els altres, petits i subrits.

El més gros dels peixos que's coneixen es la balena que se fa la vida a demunt s'aigo; també hi ha el tauró,

salroig, espasa i peix serra. Aquests últims ja viven a certa enfonsada, com bé s'ha indicat, aquests grossos se dediquen a la cassa dels més petits; prenguent fons moltes de vegades per agafar-los, aont se fan també la vida molts d'ells.

A n'els grans fondos se n'hi troben molts que no coneixen la llum natural, i no coneguent la, la naturalesa ha fet que ja no tenguessen uys, però els ha dotats de unes antenes amb gran sensibilitat per posarlos en coneixement de la proximitat d'aliments, i n'hi ha d'una altre casta que tenen electricitat acumulada demunt el seu cos i estan provists d'uns reflectors i vouen be els objectes.

Tots aquests qui tenen la vida a tant de fons tenen una carn fortíssima com a pedra, capás de resistir moltes mils d'atmosferes de la grandiosíssima columna d'aigo que a demunt tenen; quant els-e treven a dalt se deformen.

Lo mateix de lo que mos passaria a noltros que si mos posaven a dins una cámara neumática i fessen extracció de l'aire la sang surtiria morint molt abans.

Jaume Garau Alzina

Alumne de Nàutica.

Cala-Ratjada 13.5.23.

BEN VINGUT

Es arribat aquets dies an el nostre poble que's el seu, el nostre bon amic i paisà D. Bartomeu Ferrer (a) Murta qui ha vingut de Cuba a passar aquest estiu entre noltros.

Poc acostumats com som a prodigar elógis a ningú i menos an aquells qui no s'ho mereixen, creim qu'es del cas aquesta vegada deixá corre la ploma en lloansa de tant bon artanenc per quant essent ell de modestíssima familia i mediant el seu honrat trabay en terres d'América s'ha sabut crear una forta posició moral i material envejable.

Es homo franc i expansiu i de cor noble, com tots els qui l'han tractat i el tracten poren comprová. Tot aquell qui procedent d'Artá i d'altres punts de Mallorca ha arribat a caseva, allá a Cuba en demanda de qualsevol cosa, pronte, sempre l'han trobat afable i servicial a donar a ma an el qui a ell ha acudit. Aixó li ha de haver reportat segurament una serie grossa de ingratus i molesties però ell sempre fort, i digne ha seguit trebayant i fent be.

Gracies a ell es debut que a Cuba s'hagi aixecat aquell magnific edifici «Quinta Balear» aont troben acollida tots els mallorquins.

Lo que fa que an el nostre sentir es destaquí més en Ferrer és que a ningú absolutament a ningú li hagen sentit parlar mai que no sigui en elogi seu.

Sigui idó, ben vingut en Ferrer (a) Murta i la seva familia an el nostre poble que's el seu.

J. Llaneras Amorós

Maig 18-1923

De Capdaperera

—La festa de la benedicció de la bandera que havíem de celebrar el dia 20 d'aquest mes de Maig com varem anunciá, per causa dels oradors que tenien que venir de Palma i que per diferents motius no podien assistir, el nostre Ajuntament ha acordat perllongar-la pel dia 3 de Juny.

—El temps s'es posat del tot un poc massa fort i temem noltros pagesos que no mos escaldi els sembrats principalment els cereals. La gent ja comensa a arrancar els favars i troben que les primerenques sirán millors que les tardanes a causa que aquestes s'han atropellades un poc massa.

—Per les passades festes de Cinco-gema la Secció declamatoria de la nostra Congregació per comensar a recaudar fondos per les festes que anyalment celebren els dies 24 i 25 de Juny al nostre Patró S. Lluís, va donar una funció teatral representant el drama titulat «Ayer i Mañana» i el xistós sànet, «Un dia de Carnaval».

—Enguany gracies a una devota familia tendrem Coranta Horas en la conclusió del mes de Maria, aquestes se celebrarán divenres, dissapte i diumenge de la present setmana heí haurá sermó els tres vespres i predicará el P. Franciscá D. Bartomeu Pons resident a Artá; el Chor Davidic cantarà la Missa d'Angels armonisada de D. B. Cerdó, alternará amb ells el Chor de les Filles de Maria.

—El nostre suburbi de Cala-Ratjada de cada dia se veu amb millores bastant considerables. Aquests anys passats l'Ajuntament ja va fer construir un pont an el torrent de Sa Coma que va a desembocar a Son Moll i enguany ja tornen fer una millora de bastanta importanci s'ha de construir una pescateria just a devora l'antic mollet o sia veinat de la casa del patró Pere-Andreu aquesta millora es del tot necessaria per la compra i venta dels numerosíssims covos de peix que en el nostre port s'agafen. Enhorabona an el Sr. Batle i companys de consistori que tant trabaien per les millores públiques. També s'están descarregant en el nostre port la balandra «Dolorosa» amb carregament de mercancias per l'amo'n Toni Rancó; també s'está carregant de maderia la balandra «Iris» directa a Menorca.

—Dijous de la passada setmana tenguem per aquest poble al Sr. Governador que vengué amb bastants de companys per anar a dinar en el palau March que posseeix D. Juan a Cala-Ratjada; vengueren una partida grossa d'autos i sabem que amb aquesta excursió també varen visitar las famosas coves gabeliines i l'hermós panorama de la nostra costa. Deu fassa que la seua estancia entre noltros les haja estada agradabile i ademés profitosa pel nos-

tre poble en quant a lo material i moral.

Corresponsal

DE SON SERVERA

NO'S TORBA QUI ARRIBA

Quant un fa una cosa i te la plena convicció de que li ha de sortir be, no es res que per motius legítims tardi en obtenir el resultat.

Aquest es l'argument que podrien aduir els socis serverins pertencents an el Sindicat Català en contra de les versions circulades per aquí amb motiu de la tardansa en venir l'import de la remesa de figues seques a Barcelona, feta dins el mes de Novembre prop passat.

«No és ser necis presnmts voler precisá qual será l'acabatai d'un assumpte sense coneixerlo ni tenirlo ben estudiat? Hem de dir que paria bé un homo que al pretení desvirtuar tal o qual procediment no sap aconseyá la adopció d'una altre manera d'obrar amb més seguredat d'exií?

Mes no fassem pus cas de les objecions de qu'ha estat objecte l'exportació de figues i passant de lis per devant els qnè, desalentats, sostenien que sols teoricament se veu qu'aquella es bona, pero que practicament no te eficacia, anem a remarcar el triuñ de l'initiative.

Calla, en vista de l'obstinació dels comerciants en no volé pagar ses figues més que a 15 o 16 ptes. quintar, mirá de qu'na manera el pagés pod'a treure'n més dobbers; i com que a n'el Sindicat se sabia a quant se cotisava dit fruit a n'es mercat catalá cregueren convenient vendre'l a Barcelona, com així se feu. Els agents encarregats de vendre tenien l'autorizació de fer la venta quant ho considerassen oportú. Per aixó preferiren esperar i veillar les oscilacions de preu an es mercat que vendre tot d'una a un preu qualsevol.

Queda per tant explicat el perquè no s'han rebuts els diners fins ara fa quinze dies.

A pesar de la baixa qu'aquest fruit experimentá a Catalunya ¿sabeu a quant han cobrades ses figues els socis de Son Servera després de pagat el gast d'ensistar, transport, comissions, etc...? Idó a 29 pessetas i mitja es quintá, casi a doble preu de les que's vengueren an els comerciants de per aquí.

Junt amb el benefici de percebre-les a més elevat preu hi vé, realitzada, una fervent aspiració de's socis. Aquesta consisteix en haver acreditat devant el consumidor l'exquisitesa i puresa del nostre género. Aixó será causa de que l'any vinent, per cada unitat de pes que enguany hem venuda, ne vendrem a dotsenes.

I n'hi haurá encare de cegos que digan que de res serveixen els Sindicats allá ont son funcionament tants de beneficis produeix? Clar que no.

Més tal triuñ no podia ser més oportú pues, ara ques va a tractat de l'exportació d'ous, aviram i cónis, segurament els socis apotarán decididament aquesta idea i imitació de altres Sindicats, el nostre també la durá a la práctica.

Blom

TIPOGRAFIA CATOLICA DE A. FERRER GINART

En aquesta impremta poden encarregar qualsevol treball d'impressió.

TARJETES DE VISITA I D'ANUNCI, RECORDATORIS, CARTES I SOBRES
FACTURES I TOTA CASTA DE TREBALLS TIPOGRÀFICS.

Especialitat en impresos per correus, mestres i carabiners segons els
models oficials.

VENTES AL DETALL I AL EN GROS **DEMANAU QUALSEVOL CLASSE
DE PAPERS, LLIBRES, I ARTICLES
ESCOLARS I D'ESCRITORI.**

Quatre Cantons 3 - ARTA

SERVICIO DE CARRUAJES DE BARTOLOMÉ FLAQUER

(A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche
que parte directo para Cadepera y Calarratjada
y de estos puntos sale otro para todas las salidas
de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas
y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones
intermedias.

PLASETA DE MARCHANDO.

Pasajes

Habana, Buenos Aires, Francia, y cualquier punto de
América.

GRATUITAMENTE arreglo la documentación para
poderse embarcar avisando con ocho horas de anticipación,
por contar con personal activo e inteligente en el ramo.
Para informes: Bartolomé Roca, Hostales, n.º 87.

Los que deseen embarcarse de San Lorenzo, San Ser-
vera, Capdepera o Artá pueden informarse en

ARTA

a **GUILLERMO BUJOSA**
CAN GANANCI

Eensaimades i panets

En lloc se troben millós que a la

PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

D'EN

Miquel Roca Castell

A sa botiga heu trobareu sempre pans
panets, galletes, bescuits, rollets, i tota
casta de pasticeria.

TAMBE SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

GRANDES ALMACENES

San José

DE

Vda. Ignacio Figuerola

HOY, COMO NADIE

detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Unicos almacenes que tienen en grandes existencias

TODO LO QUE SE REQUIERE PARA

VESTIR Y CALZAR

y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 I Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

¡ATENCIÓN!

Compra carros y carretones en cualquier
estado se encuentren

Gabriel Carrió

PEDRA PLANA, 7 - ARTA

La Fonda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48—ARTA

S'ES OBERTA FA POC. TOT ES NOU
I LLAMPANT. SERVICI ES MERADISSIM

Prontitut

SEGUREDAT I ECONOMIA

¿Voleu estar ben servits?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

Heu una Agencia entre Artá i Palma i heu va
cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota classe
d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38 An es costat des
Centro Farmacèutic.
Artá Figuerola 43.

Si volen menjar bo i llegítim

Oli d'oliva

dirigiu-ves a

D. JUSEP PIÑA

Quatre Cantons, 8-ARTA

Te olis de primera i segona classe
a preus acomodats.

Serveix barrals de 16 litres a do-
micili.

VENTES EN GROS I AL DETALL

ALMACENES MATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n.º 39 al 49

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA Y CABALLERO,
ARTICULOS Y NOVEDADES PARA VESTIR,
DE TODAS CLASES

DISPONIBLE